

KS. KRYSZTYAN SAMMLER
Instytut Teologii Pastoralnej i Katechetyki KUL

SPRAWOZDANIE Z KONFERENCJI NAUKOWEJ
„HOSPICIUM W SŁUŻBIE GODNOŚCI CZŁOWIEKA”
Środa Wielkopolska, 16 września 2014

W dniu 16 września 2014 roku w budynku Ośrodka Kultury w Środzie Wielkopolskiej odbyła się konferencja naukowa pt. „Hospicjum w służbie godności człowieka”, której organizatorami byli: Katedra Teologii Pastoralnej Ogólnej KUL, Urząd Miasta w Środzie Wielkopolskiej oraz Stowarzyszenie Hospicjum im. Piotra Króla w Środzie Wielkopolskiej. Wydarzenie swoim patronatem honorowym objęli: ks. abp Stanisław Gądecki, przewodniczący KEP, oraz Wojciech Ziętkowski, burmistrz miasta i gminy Środa Wielkopolska.

Otwarcia konferencji dokonał ks. mgr lic. Krystian Sammler, doktorant z Instytutu Teologii Pastoralnej i Katechetyki KUL, który przywitał organizatorów: Wojciecha Ziętkowskiego – burmistrza Środy Wielkopolskiej, dr. hab. Marka Fiałkowskiego OFMConv – kierownika Katedry Teologii Pastoralnej KUL, Barbarę Król – prezesa Stowarzyszenia Hospicjum im. Piotra Króla, prelegentów z KUL-u: księży doktorantów Bartłomieja Winka i Grzegorza Kaczorowskiego, zaproszonych gości, wśród których znaleźli się między innymi: delegat Metropolity Poznańskiego – ks. Sławomir Styczyński, dziekan dekanatu średzkiego – ks. kanonik Janusz Śmigiel, starosta powiatu średzkiego – Tomasz Pawlicki, dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie – Bernadeta Staszak, dyrektor Liceum Ogólnokształcącego im. Powstańców Wielkopolskich – Anna Podbielska, dyrektor Gimnazjum nr 1 – Jadwiga Wieland, prefekt Arcybiskupiego Seminarium Duchownego w Poznaniu oraz wykładowca teologii dogmatycznej na Wydziale Teologicznym UAM w Poznaniu – ks. dr Tomasz Nawracała, kapelan Hospicjum im. Jana Kantego w Poznaniu ks. Ryszard Mikołajczak, średzcy samorządowcy, lekarze, młodzież licealna i gimnazjalna oraz licznie przybyli mieszkańcy miasta. Następnie głos zabrał ks. S. Styczyński, który w imieniu abpa Stanisława Gądeckiego pozdrowił zebranych i wyraził zadowolenie z faktu zorganizowania konferencji. Dalej, w krótkim wystąpieniu, burmistrz W. Ziętkowski zaznaczył, że dobrze się stało, że na miejsce naukowej refleksji nad śmiercią i przemijaniem uczyniono Środę Wielkopolską, w której od dwóch lat Stowarzyszenie Hospicjum im. Piotra Króla czyni starania o wybudowanie stacjonarnego hospicjum. Wprowadzenia w temat konferencji dokonał dr hab. M. Fiałkowski OFMConv, po wystąpieniu którego przystąpiono do wygłoszenia referatów.

Tematem pierwszego wystąpienia było „Cierpienie, choroba i śmierć w perspektywie teologicznej”, które przedstawił zebrany ks. mgr lic. K. Sammler. Zwrócił uwagę, że poprawne odczytanie Biblii i nauczania Magisterium Kościoła jasno ukazuje, iż Pan Bóg nie chciał śmierci człowieka oraz nie jest dawcą choroby i cier-

pienia. On współcierpi i nieustannie okazuje człowiekowi swoją miłość. Prelegent wskazał także na potrzebę właściwego przepowiadania słowa Bożego w czasie celebracji liturgicznych oraz ożywienia apostołów modlitwy i dobrej śmierci.

Ks. B. Wink, doktorant w Instytucie Teologii Pastoralnej i Katechetyki KUL, przedstawił słuchaczom referat pt. „Historia ruchu hospicyjnego”. Referujący wskazał, że pierwsze hospicja istniały już w starożytności. Najwięcej uwagi poświęcił powstaniu i rozwojowi opieki hospicyjnej w Polsce. Osadzenie tematu konferencji w historii pokazało systematyczny rozwój idei hospicyjnej nie tylko w świecie, ale przede wszystkim w naszym kraju.

Kościół troszczy się o duszpasterstwo osób chorych terminalnie. Teologia pastoralna, która od lat przychodzi z pomocą duszpasterzom, wypracowuje odpowiednie modele i sposoby duszpasterzowania wśród osób chorych. Nie może być to działanie akcyjne, ale głęboko przemyślane i zaplanowane. Należy także zwrócić uwagę na przygotowanie duszpasterzy hospicyjnych i obudzenie wśród ludzi świadomości, iż opieka duchowa jest dla przebywających w hospicjach niezwykle ważna i cenna. Zwrócił na to uwagę o. M. Fiałkowski, wygłaszając referat pt. „Posługa duszpasterska wobec osób chorych terminalnie”.

Ks. G. Kaczorowski, doktorant w Instytucie Teologii Duchowości KUL, wygłosił referat pt. „Duchowy wymiar sakramentu chorych”. Prelegent wyjaśnił, że niesienie chorym umocnienia i wsparcia podejmuje Kościół właśnie przez szafowanie sakramentu chorych. W jego przekonaniu należy w nauczaniu, zwłaszcza katechetycznym, jasno zaznaczać, iż nie można tego sakramentu łączyć ze śmiercią, ale z nadzieją na życie i uzdrowienie.

Po krótkiej przerwie nastąpiła prezentacja dwóch działających w regionie hospicjów. Najpierw Maciej Król, członek Zarządu Stowarzyszenia Hospicjum im. Piotra Króla, przedstawił jego historię oraz działania, które Stowarzyszenie podejmuje, aby przystąpić do realizacji planu budowy hospicjum stacjonarnego w Środzie Wielkopolskiej. Natomiast ks. Ryszard Mikołajczak zapoznał uczestników sympozjum z historią oraz działalnością istniejącego od lat osiemdziesiątych XX wieku w Poznaniu domowego Hospicjum im. św. Jana Kantego. Podzielił się własnym doświadczeniem towarzyszenia chorym w ich przemijaniu w domach oraz wskazał na ogromny dar, którym jest posługa zaangażowanych wolontariuszy, w tym także lekarzy i pielęgniarek.

Po przerwie obiadowej uczestnicy spotkania wzięli udział w panelu dyskusyjnym pt. „Opieka hospicyjna formą realizacji przykazania miłości Boga i bliźniego”, który poprowadził ks. mgr lic. K. Sammler. Wśród ekspertów dyskusji znaleźli się: dr hab. M. Fiałkowski OFMConv, lek. med. Janina Głowczewska – psychiatra, lek. med. Błażej Szufiak – chirurg, Barbara Król, Katarzyna Małkowicz – psycholog, ks. Ryszard Mikołajczak oraz burmistrz W. Ziętkowski. W dyskusję aktywnie włączyli się uczestnicy konferencji.

W czasie panelu dyskusyjnego dotknięto następujących tematów: rola psychologa i psychiatry w walce z nowotworem, zadania psychologii pastoralnej wobec osób umierających, rola prawdy w przekazywaniu informacji o chorobie, przepowiadanie słowa Bożego w czasie pogrzebu, rola i zadania kapelana w hospicjum i szpitalu. Nie zabrakło także osobistych świadectw prelegentów i dyskutantów obecnych w sali. Po

dwóch godzinach żywej dyskusji panel zakończono. Podsumowania konferencji dokonali kolejno: Barbara Król, W. Ziętkowski, o. M. Fiałkowski oraz ks. K. Sammler.

Konferencja i jej przebieg jasno pokazały, jak ważna jest dyskusja nad przemijaniem i śmiercią oraz podejmowanie merytorycznej analizy i rozwoju idei opieki paliatywnej zarówno przez instytucje świeckie, jak i Kościół.

Ks. GRZEGORZ PYŻŁAK. *Formacja świeckich pracowników duszpasterstwa rodzin. Studium z duszpasterstwa rodzin w świetle badań doradców życia rodzinnego i absolwentów diecezjalnych studiów rodziny.* Lublin: Wydawnictwo KUL 2013 ss. 477.

Dokonujące się w Polsce zmiany społeczno-kulturowe sprawiają, że sprawą coraz pilniejszej wagi staje się rozwijanie duszpasterstwa rodzin. Jest ono adresowane do wszystkich małżonków i rodziców oraz do przygotowujących się do życia małżeńsko-rodzinnego, jednak współczesne próby przededefiniowania małżeństwa i rodziny ludzkiej, a także próba relatywizacji w pojmowaniu płci człowieka, stawiają duszpasterstwo rodzin wobec nowych wyzwań, które musi podejmować obok dotychczasowych zadań. Kościół jest świadomy dynamiki procesów zachodzących we współczesnych społeczeństwach, dlatego podejmuje działania mające za cel ochronę małżeństwa i rodziny oraz obronę godności człowieka realizującego powołanie do życia małżeńsko-rodzinnego. Działalności tej towarzyszy nauczanie, które od Soboru Watykańskiego II coraz mocniej uwzględnia aktualny kontekst życia rodziny (zob. KDK 46-47; HV 30; FC 65).

Troska o małżeństwo i rodzinę w obecnych czasach wymaga zaangażowania wielu specjalistów. Nauczanie Kościoła, obok biskupów, prezbiterów i osób konsekrowanych, wskazuje na katolików świeckich, którzy w ramach duszpasterstwa rodzin powinni podejmować tę troskę. *Dyrektorium Duszpasterstwa Rodzin* wskazuje na konieczność angażowania specjalistów, a zwłaszcza lekarzy, prawników, psychologów i pracowników społecznych (DDR 9). Według tego dokumentu, potrzebni są jednak doradcy życia rodzinnego, czyli świeccy wszechstronnie przygotowani do posługi rodzinie, mający wiedzę z zakresu teologii i psychologii małżeństwa i rodziny, uformowani religijnie, cechujący się umiejętnością nawiązywania kontaktów z ludźmi i współpracy z nimi (DDR 40). Takie przygotowanie doradcy życia rodzinnego odbywają zazwyczaj w diecezjalnych studiach rodziny oraz podczas studiów akademickich.

Ks. Grzegorz Pyżlak podjął próbę odpowiedzi na pytanie: jaka jest formacja świeckich pracowników duszpasterstwa rodzin oraz co należy czynić, aby odpowiadała ona wymaganiom normatywnym określonym w nauczaniu Kościoła? Próbę odpowiedzi Autor podjął w sposób naukowy: metodyczny i systematyczny. Jego postępowanie badawcze nawiązuje do paradygmatu teologii pastoralnej, co ma